

TARİHSEL SÜREÇTE CEZAYİR EYALETİNDEKİ YENİÇERİ OCAĞINA ASKER ALINMASI VE GÜNÜMÜZDEKİ İZLERİ

Prof. Dr. Chakib BENAFRİ
University of Algiers

Uç asırdır süregelen Cezayir- Osmanlı ilişkilerinin tarihi, 1516 yılında Cezayir'in Barbaros kardeşler tarafından İspanyol işgalinden kurtarılmasıyla başlar. 1519 yılında Cezayir'in ileri gelenlerinden oluşan bir heyet, dönemin padişahı I. Sultan Selim'e Cezayir'in Osmanlı topraklarına iltihak etmesi yönünde talep içeren bir mektup götürür. Böylece Barbaros Hayrettin Paşa Cezayir Eyaletinin ilk Beylerbeyi unvanını kazanır, Cezayir'deki yeniçeri ocağının temelini oluşturmak için 4000 gönüllü asker gönderilir ve Cezayir Osmanlı döneminde başkent olur. Ayrıca, Cezayir'e yeniçeri askerlerinin gönderilmesi, bu sürecin büyük bir titizlikle sağlanması için 17. yüzyılda İzmir'e Cezayir devleti temsil eden bir vekil tayin edilmiştir.

Bu çalışmada amaç, Cezayir Osmanlı arşivinden yapılan araştırmalar bağlamında; "Cezayir Eyaletindeki yeniçeriler hangi tarihte ve nasıl ortaya çıkmıştır? Yeniçeri ocağına asker alım süreci nasıl organize edilmiştir? Ocağa katılan gönüllü yeniçerilerin kökleri nereye dayanmaktadır? Cezayir ve İstanbul arasındaki ilişkilerde, yeniçeri ocağına asker alınmasının yeri ve önemi nedir? Cezayir Ocagina gönderilen yeniçeriler Cezayir'de buldukları süre içerisinde geldikleri yerlerle sosyal bağlarını muhafaza etmişler midir? Osmanlı döneminde gelen Türk yeniçeriler Cezayir toplumunda bugün hala hissedilen izler bırakmış mıdır?" sorularına ışık tutmaktadır.

ZAPOROG KAZAKLARININ GÜNEY KARADENİZ SAHİLLERİNE DÜZENLEDİKLERİ SEFERLER

Doç. Dr. Ferhat TURANLI
Kyiv-Mohyla Akademisi - Ulusal Üniversitesi

Konu ile ilgili Ukranca ve Türk Osmanlı yazılı kaynaklarına göre yapılan araştırmalar ele alınmaktadır. 'Kazak' sözcüğünün terim anlamı, Zaporog Kazaklarının askeri ve siyasi örgüt olarak teşekkül etmeleri izah edilmektedir. Sözü edilen yöntemli bilimsel çalışmada adı geçen kazakların

Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu Karadeniz kıyılarındaki topraklarına saldırılarından, ayrıca Güney Karadeniz sahillerindeki şehir ve kalelere düzenledikleri seferlerin nedenleri ve sonuçları hakkında bilgiler verilmektedir. Kazak şaykalarının deniz yollarıyla Özi, Aksu, Turla ve Tuna nehrlerinin aşağı kısımlarındaki Türklerin sahip oldukları topraklara düzenledikleri devamlı saldırılardan bahis olunmaktadır. Vurgulanması gereken hadiselerden biri de, Ukrayna kazak ordusunun yaptıkları baskınlar sonucu Osmanlı İmparatorluğunun ağır kayıplar vermesi, ayrıca çok insanın esir düşmesi, saldırılar yaptıkları alanlardaki kalelerin ele geçirilmesi ve mülklerinin talan edilmesi gibi konulara da dikkat çekilmektedir.

1561 TARİHLİ MUFASSAL TAHRİR DEFTERİNE GÖRE KOCAELİ SANCAĞINDA KULLANILAN ŞAHİS İSİMLERİ

Doç. Dr. Ahmet GÜNDÜZ
Mustafa Kemal Üniversitesi

Mufassal Tahrir Defterleri, Türk Onomastiği için birer hazine değerindedir. Kocaeli Sancağı'na ait kayıtları ihtiva eden 436 nolu ve 1561 tarihli tahrir defteri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunmaktadır. 552 sahifeden oluşan defterin baş tarafı eksiktir. Defterin baş tarafındaki eksiklerin yanında, diğer bazı sahifeleri de bir hayli tahrif olmuştur. Sadece İznik, Kandıra, Yoros ve Genevize kazalarına ait kısımlar eksiksizdir.

Bu çalışmada, 1561 tarihli Kocaeli Mufassal Tahrir Defteri'nde yer alan 20.000 civarında Müslüman mükellefe ait kişi isimleri incelenmiştir. Tahrir defterlerinde vergi veren erkek nüfus kayıtlı olduğundan incelenen isimlerin tamamı erkek isimleridir.